

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Ивайло Петров Иванов

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
Професионално направление (шифър 8.3) „Музикално и танцово изкуство”, докторска
програма „Хореография”

Докторант: Верка Янева Божкова, докторант към катедра „Хореография” на Факултет
по изкуствата при Югозападен университет „Неофит Рилски”

Тема: Трансформация на танцовия език – от българския фолклор към

сценичното изкуство на фолклорна основа

Научен ръководител: проф. Николай Цветков

Становището е изготвено въз основа на Заповед №1937 от 21.09.2021 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски” относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”.

Дисертационният труд е с обем 233 страници и се състои от увод, изложение в три глави, заключение, приноси и библиография. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени конкретни изводи. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 120 заглавия. Образованието и професионалното развитие на автора на предложения дисертационен труд Верка Янева Божкова, са предпоставка да се ориентира към изследваната тема: „Трансформация на танцовия език – от българския фолклор към сценичното изкуство на фолклорна основа”. Придобитият професионален опит в ДАНПТ „Пирин”, НФА „Българе”, ЮЗУ „Неофит Рилски” е основание авторът да направи едно аналитично изследване, което намира своето място в научно–теоретичната база и носи в себе си заложената теоретико–практическа значимост.

В уводната част авторът ясно формулира обекта и предмета на изследването, авторовата теза, целите и задачите. Методиката на изследването е избрана съобразно спецификата на дисертационния труд. Ясно са очертани специфичната проблематика,

свързана с промените на танца в дългия еволюционен процес от традиционния фолклор до сцената.

В Първа глава докторантът насочва вниманието към историческите аспекти в сценичното претворяване на танцовия фолклор. На база на утвърдените във времето практики се анализират същността и развитието на фолклора. Вниманието е насочено върху формите на проявление на традиционното танцово наследство в два времеви периода – от началото на XX век до създаването на професионалните фолклорни ансамбли и след 1951 г. когато се създава Държавен ансамбъл за народни песни и танци. Направеният обзор носи своите достойнства и приноси в българската хореоложка наука, акцентирайки върху различните начини в предаването и практикуване на традиционното танцово наследство, проследявайки еволюцията, отношението и интереса към традиционната българска танцова култура в разглежданите периоди. Направените обобщения и изводи са резултат от последователността в разсъжденията и представляват своеобразен преход към следващата глава.

Втора глава на дисертационния труд разглежда аспектите на формиране и развитие на терминологията на българската народна хореография. Докторантът Верка Божкова представя, анализира и уточнява основните понятия по изследваната проблематика: фолклорен и сценичен танц, обработка, танцов език и хореографски текст, както и термини и понятия свързани със структурния анализ на фолклорния танц в сравнителен план. От съществено значение е частта, в която е отразена същността на понятието сценичен танц. Анализирайки тълкуването на различни автори, докторантът внася яснота и по отношение на съпътстващи понятия като „обработка”, „автентичен фолклор” /изворен/ и „обработен фолклор”. Интерес в труда представлява систематизирането на различията между „Фолклорен танц“ и „Сценичен танц“, базирани на определени критерии свързани с авторството, мястото на изпълнение, формата на представяне, изпълнители и предаването им във времето. В четвърти параграф на втора глава е изведена значима за понататъчната част от изложението, констатация, че: *„От една страна, те са свързани с традиционната танцова култура по начина, по който ги описват Ст. Джуджев и А. Илиева, а другата са ориентирани към хореографската практика и сценичното интерпретиране на танца така, както ги налагат К. Джанев и К. Харалампиев.“*

Съдържанието на **Трета глава** „Хореографски произведения на фолклорна основа от средата на ХХ до началото на ХХІ век – анализи, особености, решения и подходи ” доказва успешно избраната логическа последователност и строгото приложение на дедуктивно-индуктивния подход в процеса на анализа, което допринася за добрата съгласуваност на отделните части във вътрешната структура на дисертационния труд. Докторантът представя последователно компонентите на изследователската рамка, разглеждайки хореографски произведения от средата на ХХ век до началото на ХХІ век, като резултат от осъществения обзор, анализ и изводи от първите две глави. Особено значима е ролята на разработената система за анализ на хореографските произведения, както и изведените резултати в статистически вид и таблична форма.

В **заключение** считам, че дисертационния труд на Верка Янева Божкова „**Трансформацията на танцовия език – от българския фолклор към сценичното изкуство на фолклорна основа**“, представя един задълбочен анализ на темата и е доказателство за съществуващ стремеж за развитие. Заслужава висока оценка познаването и представянето на науката за танца в историческа ретроспекция и съвременните ѝ тенденции, защитата на идеята за връзката между наследството и динамичното съвременно развитие.

Налице са реални научно-приложни и приложни приноси на дисертационното изследване, които са от значение за обогатяване на хореоложката наука. Изследването осъществява успешно своите цели не само в теоретичната проблематика, но и за постигане на приложни резултати. Напълно приемам изложените шест приноса на труда, които са аналитично представени и достоверно изтъкнати.

Авторефератът е структуриран съобразно изискванията и дава информация за всички части на дисертационния труд, както и за постигнатите от докторанта резултати. Докторантът представя три публикации по темата на дисертационния труд за периода на обучението, които очертават параметрите в научното развитие на Божкова.

Препоръчвам новите идеи да бъдат оформени и публикувани в практическо пособие.

Приемам дисертационния труд за завършен, въз основа на качествата му и на неговите безспорни приноси убедено предлагам на почитаемото жури да присъди на Верка Янева Божкова образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Хореография”.

5 октомври 2021 г.
гр. Варна

Изготвил становището:

доц. д-р Ивайло Иванов

OPINION

From Associate Professor Ivailo Petrov Ivanov

Varna Free University "Chernorizets Hrabar"

Dissertation for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

Professional field 8.3. "Music and dance art", doctoral program "Choreography"

PhD student: Verka Yaneva Bozhkova, PhD student at the Department of Choreography at the Faculty of Arts at South-West University "Neofit Rilski"

Topic: TRANSFORMATION OF THE DANCE LANGUAGE – FROM BULGARIAN FOLKLORE TO THE STAGE ART ON FOLKLORE BASIS

Scientific adviser: Prof. Nikolay Stoyanov Tsvetkov

The opinion is prepared on grounds of Order № 1937 of 21.09.2021 by the Rector of SWU "Neofit Rilski" approving the panel of the scientific panel of jury and the dissertation, abstract, a reference to the dissertation contributions, publications on the topic of the dissertation work, presented by the PhD student, in compliance with the requirements of ZRASRB, PPZRASRB for acquiring the educational and the scientific degree "Doctor" and the scientific degree "Doctor of sciences".

The final thesis is in total volume of 233 pages and consists of the following chapters: an introduction, exposition in three chapters, a conclusion, contributions and bibliography. The thesis is well organized and structured in paragraphs, sections, sub-sections etc. Each chapter ends with a summary of the main ideas presented within the chapter. The number of references cited by this thesis is 120.

The educational and the professional experience of the dissertation author Verka Yaneva Bozhkova, is what motivated the PhD student to focus on the research topic: "Transformation of the dance language - from Bulgarian folklore to the stage art on folklore basis." Conducting analytical research was motivated by the professional experience of the PhD student in NEFSD "Pirin", NFE "Bulgare", SWU "Neofit Rilski". This doctoral thesis offers significant theoretical and practical contributions.

In the introduction part the author clearly defines the object and the subject of the research, her hypothesis, as well as the research purposes and objectives. The research methodology is adopted in accordance to the dissertation specifics. Specific issues, related to the changes of dance in the long evolutionary process from traditional folklore to the stage, are clearly outlined.

In **Chapter One**, the PhD candidate focuses on the historical aspects of the stage transformation of dance folklore. The essence and development of folklore are analyzed, based on the established practices throughout the time. Attention is focused on the forms of manifestation of the traditional dance heritage in two time periods - from the beginning of the XX century to the creation of professional folk ensembles and after 1951 when the State Ensemble for Folk Songs and Dances was established. The review brings its merits and contributions to the Bulgarian choreological science, emphasizing the different ways of transmitting and practising the traditional dance heritage, studying the evolution, attitude and interest in the traditional Bulgarian dance culture in the considered periods. Chapter summaries and conclusions do not only represent the sequence in the reasoning, but also bridge one chapter to another.

The second chapter of the dissertation examines the aspects of formation and development of the terminology of the Bulgarian folk choreography. Moreover, it outlines and analyzes the main concepts on the researched issues: folk and stage dance, processing, dance language and choreographic text, as well as terms and concepts related to the structural analysis of folk dance in comparative terms. The part in which the essence of the concept of stage dance is reflected, is essential. By analyzing and interpreting relevant literature, the author of the thesis brings clarity to concepts such as "processing", "authentic folklore" /original/ and "processed folklore". Furthermore, this chapter offers an additional theoretical contribution by proposing a systematic classification of the differences between "Folk Dance" and "Stage Dance", based on certain criteria related to authorship, place of performance, form of performance, performers and their transmission over time. A significant finding is presented in chapter two, paragraph four: *"On the one hand, they are related to the traditional dance culture in the way it is described by St. Dzhudzhev and A. Ilieva, and on the other, they are oriented towards the choreographic practice and the stage interpretation of the dance as imposed by K. Dzhenev and K. Haralampiev."*

The content of **Chapter Three** "Folklore-based choreographic works from the middle of the XX to the beginning of the XXI century – analyzes, features, solutions and approaches" reasons the adoption and the strict application of the deductive-inductive approach in the analysis process in a clear and logical manner. The main argument, behind the selection of this approach, is that it contributes to good coherence of the individual parts in the internal structure of the dissertation. In addition, this chapter presents the components of the research framework, examining choreographic works from the middle of the XX century to the

beginning of the XXI century, as a result of the review, analysis and conclusions from the first two chapters. The role of the developed system is of a significant importance for analysis of choreographic works, as well as the results in statistical form and tabular form.

In **conclusion**, I consider that the dissertation of Verka Yaneva Bozhkova "**Transformation of the dance language - from Bulgarian folklore to the stage art on folklore basis**" presents a deep analysis of the topic and evidence of aspirations for development. A credit must be given to the defense of the hypothesis for the connection between heritage and the dynamic modern development.

This doctoral thesis offers both theoretical contributions and practical implications for the choreological science. The six contributions indicated in this dissertation are analytically presented and reliably distinguished.

The abstract is structured in accordance with the academic requirements and provides information about all sections of the dissertation, as well as the achievements of the PhD candidate. In addition, the PhD student presents three scientific publications relevant to the topic of the dissertation for the period of study, which outline the parameters in the scientific advance of Bozhkova.

I recommend all ideas introduced by this thesis to be published in a practical manual.

I consider the dissertation as completed, as all requirements are met, and significant contributions are offered. Therefore, I strongly recommend to the members of the committee to award Verka Yaneva Bozhkova the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 8.3 "Music and dance art", doctoral program "Choreography".

October 5, 2021,
Varna

The opinion is prepared by:
Associate Professor Ivailo Petrov Ivanov